

BÜLTEN - 21/12/2017

ON SORUDA **Ekonomik Yaptırımlar**

“Boykot edilen bir ulus teslim olmaya mecbur bir ulustur. Bu ekonomik, barışçıl, sessiz ve ölümcül araç kullanılır ve güç kullanmaya ihtiyaç olmaz. Bu korkunç bir araçtır. Boykot edilen ulus dışındaki hayata bir maliyet yüklemeyiz, fakat boykot edilen ulus üzerinde baskı kurar; bence hiçbir modern ulus buna karşı koyamaz.”

Woodrow Wilson, 1916

“between words and wars”

Av. Dr. Serdar Acar

ON SORUDA **Ekonomik Yaptırımlar**

BÜLTEN – 21/12/2017

- 1- [Ekonomik yaptırımlar nedir?](#)
- 2- [Ekonomik yaptırım araçları nelerdir?](#)
- 3- [Kimler ekonomik yaptırım uyguluyorlar?](#)
- 4- [Akıllı/hedef gözetten yaptırımlar süreci nedir?](#)
- 5- [Politikacılar neleri bilmelidir?](#)
- 6- [Türk şirketlerinin riskleri nelerdir?](#)
- 7- [Ekonomik yaptırımlar kaçakçılık/rüşvete yol açar mı?](#)
- 8- [Ekonomik yaptırımlar yönetim değişikliğine/istikrarsızlığa yol açar mı?](#)
- 9- [Terörizmle mücadelede ekonomik yaptırımların önemi nedir?](#)
- 10- [Türkiye ekonomik yaptırımlara karşı kırılgan mıdır?](#)

1- Ekonomik yaptırımlar nedir?

Ekonomik yaptırımlar, politik amaçlarla, bir veya daha fazla *Uygulayıcı* (devlet, uluslararası örgüt) tarafından bir veya daha fazla *Hedefe* (devlet, yönetim, grup, kişi, şirket) uygulanan ekonomik (ticari ve/veya finansal) baskıdır.

Üç amaçla ekonomik yaptırım uygulanır:

- *Hedefin davranışını değiştirmek* (Birinci Irak ambargosu – Irak'ı Kuveyt'ten çekilmeye zorlamak, Eski Yugoslavya – işgalci güçleri geri çekilmeye zorlamak),
- *Hedefi zayıflatmak* (ikinci Irak ambargosu – Savaş öncesinde zayıflatmak, Taliban/El Kaide rejimi – terörizm finansmanını kesmek),
- *Hedefi cezalandırmak ve/veya mesaj vermek* (OPEC petrol ambargosu – Amerika ve İsrail'i cezalandırmak + onlarla iş yapan şirketlere gözdağı vermek, Küba ambargosu (Helms Burton Act) – Küba'yı cezalandırmak + onlarla iş yapan şirketlere gözdağı vermek).

Ekonomik yaptırımlar, “*diplomasi*” ve “*savaş*” arasındaki bir dış politika enstrümanıdır. Diplomatik baskıdan daha çok can yakar. Savaştan daha az can yakar; ve çoğunlukla savaşa gerek kalmaması için kullanılır. Ama savaş sırasında (*Napolyon Savaşları, Dünya Savaşları, vb.*) veya bir savaş hazırlığı olarak (*Afganistan, Irak, vb.*) da kullanılabilir. En az silah kadar etkili bir enstrümandır.

2- Ekonomik yaptırım araçları nelerdir?

Ticari ve finansal olmak üzere iki çeşit yaptırım aracı vardır.

Ticari araçlar: Ambargo (*embargo*) ve boykottan (*boycott*) oluşur:

- Ambargo, *Hedefe* mal, hizmet, teknoloji sağlanmasının tamamen veya kısmen yasaklanmasıdır (Özellikle silah, uçak, enerji, vb. *Hedef* açısından stratejik öneme sahip şeylere konur).
- Boykot, *Hedefte* mal veya hizmet alınmasının tamamen veya kısmen yasaklanmasıdır (Özellikle petrol, elmas, vb. *Hedefin* satabileceği önemli şeylere konur).

Klasik ambargo/boykot başka araçlarla da güçlendirilebilir. Mesela:

- Yeniden ihraç ve yeniden ithal yasakları konabilir (*Uygulayıcılara ait şeylerin Üçüncü Ülkeler üzerinden Hedefe ihraç edilmesi ya da tam tersi*).
- Taşıma yasakları konabilir (*Uygulayıcıların yetkisine tabi gemiler ve uçaklar taşıma yapmazsa, Hedef ile Üçüncü Ülkeler arasındaki ihracat ve ithalat da zarar görebilir*).
- Abluka veya uçuşa yasak bölge uygulanabilir (*Tarafsız gemi ve uçaklar da Hedef ülke ile sefer yapamazlar. Taşınamayan mal teslim de edilemez*).
- Hedef ile ticaret yapmaya devam eden Üçüncü Ülkeler veya onların şirketleri hedef alınabilir. Buna ikincil hedef (*secondary target*) denir.

Finansal araçlar: Her türden bankacılık hizmetini ve sigortayı içerir. Mesela:

- Hedefin (ülke, kişi, şirket) varlıkları dondurulabilir (*Amerikan ve Avrupa finans kuruluşlarının erişebildiği bütün malvarlığına el konur*).
- Hedefe (ülke, kişi, şirket) kredi vermek, garanti vermek, akreditif, vb. finansal hizmetler sağlanması yasaklanabilir.
- Hedef ülke finans kuruluşlarıyla ilişki kurulması yasaklanabilir (*Şube, joint venture, muhabirlik, vb. iş birlikleri – Kredi, vb. ilişkiler – Hedef ülke SWIFT dışına atılabilir*).
- Hedefe (ülke, kişi, şirket) [Dolar/Euro](#) ödemeleri yasaklanabilir (*Dünya çapında hiç kimse yapamaz*).
- Hedef ülke para birimiyle her türlü finans işlemi yasaklanabilir (*Riyal örneği*).
- Hedefe sigorta/reasürans sağlanması yasaklanabilir (*Belirli kişiler ve şirketler, projeler, gemi ve uçaklar, vb.*).

Kombinasyonlar: Finansal ve ticari yaptırım araçları, Hedefin finans, enerji, savunma, otomotiv, vb. belirli endüstrilerini çökertecek şekilde kombine edilebilir. Buna menü esaslı (*menu-based*) yaptırımlar denir. Amerika ve Avrupa'nın BM yatırımlarına ilave olarak koydukları, İran'ın enerji endüstrisini hedef alan yaptırımlar (2010) buna iyi bir örnektir.

“İran’ın enerji endüstrisinin hedef alınması, basit ekonomik verilere dayalıdır: İran, hem petrol hem de doğalgaz açısından, dünyanın ikinci büyük rezervlerine sahiptir. Dolayısıyla, gelirinin büyük kısmını bu yolla elde etmektedir. Fakat petrol ve doğalgaz yataklarının keşfi, bakımı, işletilmesi, zenginleştirilmesi, vb. işler yüksek teknoloji gerektirmektedir. İran, sahip olmadığı bu teknoloji için yabancı petrol şirketlerinin yatırımına muhtaçtır.

Öte yandan, özellikle petrol ham olarak pek işe yaramaz ürün olması için rafine edilmesi gerekir. Bu teknolojiye sahip olmayan İran’ın döngüsü; ham petrol ve doğalgaz satın, benzin vb. enerji ürünleri almak şeklinde özetlenebilir. İran da her ülke gibi enerjiye muhtaç olduğundan, enerji ürünleri olmazsa bütün ekonomi durur. Dolayısıyla, enerji yaptırımları, İran’ı bu iki noktadan kısaca almaya yöneliktir. Ambargo/boykot, İran’dan ham petrol alınmasını ve ona benzin satılmasını önler. Taşıma yasakları, İran müşteri/satıcı bulsa bile, bu petrolü taşıyacak gemi bulmasını önler. Transfer yasakları, bedelin ödenmesini önleyerek, alışverişi caydırır. Sigorta yasakları, taşıma yasaklarına aldırma-yan gemileri caydırır. Reasürans yasakları, böyle gemilere sigorta sağlayacak sigortacıları caydırır. Yatırım yasakları, İran yataklarına yatırım yapacak petrol şirketlerini caydırır. Böylece, İran’ın satacağı petrol hiç çıkmamış olur. Finans ve sigorta yasakları bunu destekler; zira finans ve sigorta olmadan, petrol şirketleri bile böyle büyük yaptırımları özvarlıklarıyla yapamazlar.”

ACAR, [Ekonomik Yaptırımlar](#), s.455-456.

3- Kimler ekonomik yaptırım uyguluyorlar?

Dünyada, uluslararası ve ulusal olmak üzere, iki çeşit mekanizma vardır.

Uluslararası mekanizmalar: Halen en önemli mekanizma BM Güvenlik Konseyi’dir. Bu mekanizma hakkında şunları bilmek gerekir:

- Bu ekonomik yaptırımlara Türkiye dahil bütün BM üyeleri “hukuken” uymak zorundadır (BM Şartı, m.41 ve 23, 103, 2/5).
- BM’nin kuruluşundan 1990’a kadar, bu mekanizma sadece 2 kere kullanıldı (Soğuk Savaşta Rusya her şeyi veto ediyordu). Fakat 1990-2015 arasında tam 29 yaptırım rejimi yürürlüğe kondu.

- BMGK kararları daimi üyelerin (Amerika, İngiltere, Fransa, Rusya, Çin) “oybirliği” ile alınır ve her birinin “veto” yetkisi vardır.

- Hangi ülkenin hükümetinin “meşru, gayrimeşru veya terör destekçisi” olduğunu, hangi örgütlerin “terörist” olduklarını onlar söyler; ve bunun tersi de doğrudur (Mesela Amerikan vetosu nedeniyle İsrail’in, Rusya vetosu nedeniyle Esat’ın gayrimeşru ilan edilmesi asla söz konusu olamaz).

- Uygulanacak yaptırımların kapsamını beş ülke belirler (Mesela 2010 İran yaptırımlarında, Çin vetosu nedeniyle, enerji hariç tutuldu).

Ulusal mekanizmalar: Her ülkenin kendi hukukuna göre uyguladığı yaptırımlardır (Mesela Amerika’da başkan emirleri ve/veya CISADA gibi özel kanunlarla konur). Şunları bilmek gerekir:

- Türkiye, “hukuken” bunlara uymak zorunda değildir. Buna karşılık, [politik/ekonomik zorunluluklar](#) olabilir.
- BMGK mekanizması “hiç işletilemediği” durumda ulusal yaptırımlar konur (Amerika’nın Küba ambargosu, Hamas’ı terör örgütü sayması, vb.). “Kısmen işletilebildiği” durumda ise kalan kısım için ilave yaptırımlar konur (İran hakkındaki 1929 sayılı BMGK Kararında silah ambargosu ve nükleer program dahil olmasına rağmen enerji hariç tutulduğu için ABD ve AB enerji endüstrisine “ilave yaptırımlar” koydular).
- Ulusal yaptırımlar, ne kadar “uluslararası iş birliği” sağlarsa o kadar başarılı olur, *Hedef* o kadar köşeye sıkışır (Aksi halde, Üçüncü Ülkelerle ticaret yapar, Uygulayıcılar mal satamadıklarıyla kalırlar). Bu iş birliği, Üçüncü Ülkelere diplomatik baskı yaparak sağlanır. 1998 G-7 Uzlaşması, bu konudaki kurumsal iş birliğidir.

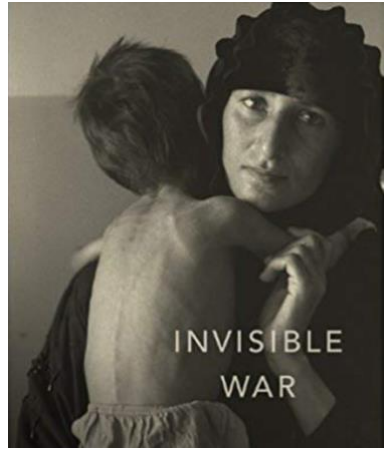

Amerika'nın Küba, İran, Libya, vb. yaptırım rejimlerindeki saldırgan "sınır aşan yetki kullanımı" yoluyla Üçüncü Ülkelerin şirketlerine el uzatması 1997 ve 1998 G-7 zirvelerinde karara bağlandı. Amerika, Avrupa, Kanada ve Japonya şirketlerine saldırgan davranmamayı kabul etti (Türkiye gibi ülkeler bunun dışındadır). Onlar da WTO, OAS, BM gibi örgütler nezdindeki davalarını geri çektiler; ayrıca Amerikan yaptırımları konusunda "iş birliğini" kabul ettiler.

4- Akıllı/hedef gözetken yaptırımlar süreci nedir?

Kapsamlı yaptırımlar (*comprehensive sanctions*) kitle imha silahları gibi yıkıcıdır. Irak ambargosu bu konuda dönüm noktası oldu. Zira 1 milyon sivil silahla değil ambargodan dolayı öldü. BM Genel Sekreteri dahil çok sayıda kişi ve kurum "soykırım", "insanlık suçu" gibi çok sert eleştiriler yaptılar.

Ayrıca "yıkıcı olmak" her zaman "başarı" getirmez. Ve bu, *Uygulayıcıların* dikkat ettikleri bir konudur. (Mesela Irak'a yapılan ağır bombardımanda veya Japonya'ya atılan atom bombasıyla, bazen herkes ölür

ama Saddam ve Hiroto hayatta kalır. Akdeniz'deki gemiden atılan bir akıllı füze ise Bağdat'taki sarayın belirli bir odasını vurabilir. Hedef yok edilir, başka kimse ölmez).

Bu nedenle, yaptırımların etkileri (*effects*) ve etkililikleri (*effectiveness*) akademisyenler ve uygulamacılar tarafından masaya yatırıldı (*Interlaken Process, Bonn-Berlin Process, Stocholm Process*). İstenmeyen etkileri az ve başarı şansı yüksek akıllı/hedef gözetten yaptırımlar (*smart/targeted sanctions*) tasarlandı (*Akıllı yaptırımlar, bütün Libya'yı değil, Kaddafi'yi, belli aile üyelerini, Libya'nın belli bankalarını, yatırım fonlarını, vs. vurur*).

Sürece yön veren diğer olay; 9/11 Saldırısı sonrasında ekonomik yaptırımların [terörizmle mücadele](#) için temel enstrüman olmasıdır. ABD, on binlerce kişiyi "terörist" diye fişleyip, BM üzerinden bu listeleri dünyaya dayattı; bu kişilere "varlık dondurma" ve "seyahat yasağı" uygulanmasını istedi. Avrupa'da sayısız dava açıldı; Amerika hiçbir delil vermedi ve bu kişileri neden terörist diye fişlediğini açıklamayı reddetti. İnsan hakları örgütleri büyük tepki gösterdi, önemli diplomatik krizler çıktı. Sonuçta:

- Avrupa Adalet Divanı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi "tarihte ilk defa" BMGK kararlarını denetlemeye başladı.
- BM prosedüründe iyileştirme yapıldı (*Focal Point, Ombudsperson, vb.*)

- Bu iki gelişmede akıllı yaptırımlar sürecinde ortaya çıkan sonuçlar esas alındı (*Listeleme ve listeden çıkarmada şeffaflık, etkili başvuru hakkı, adil yargılanma hakkı, vb. ilkelere göre belirlenen prosedür*).

5- Politikacılar neleri bilmelidir?

“Ekonomik yaptırım tehdidi” için çoğunlukla bir nota bile verilmez; ama bu, bir ültimatoma gibi ciddiye alınır. Böyle tehditlere çok sert karşılık verilebilir (*Hollanda ile referandum krizi gibi*).

Türkiye, BMGK yaptırımlarına hukuken uymak zorundadır; Amerika’nın ve/veya Avrupa’nın koyduğu ulusal yaptırımlara “hukuken” uymak zorunda değildir. İkincisi, politik bir tercihtir; ama her iki seçimin de çeşitli sonuçları vardır.

Dış politika bir terapi değildir. İyi hissetmek için değil, iyi olmak için yapılır. Ekonomik yaptırımlar için de bu geçerlidir.

Richard Haas, 1997

Amerikan ve Avrupa yaptırımlarına uymak, Türkiye’ye bir fatura yükler. Mesela:

- Önemli bir partnerin kaybedilmesi dolayısıyla uzun süren dış ticaret açığı, bölgesel işsizlik, vs. (*Irak ve İran ambargoları gibi*)
- Enerji gibi bazı ürünlerde darlık ve başka yerden tedarik nedeniyle fiyatın yükselmesi (*Irak ve İran ambargoları gibi*)
- Türk şirketlerinin iş alanının daralması, mevcut işlerinin tehlikeye girmesi (*Libya ve Rusya örneklerindeki Türk müteahhitler gibi*).
- Faturayı BM ödemez (*Telafi mekanizması kağıt üstündedir*). Amerika da ödemek istemez; dolayısıyla güçlü ve devamlı bir pazarlık yapmak gerekir (*Mesela Irak ambargosunda “1 koyup 3 almadık”*).
- Politikacılar “Neden işsiz kaldım? Neden doğalgaza zam geldi?” diye soran yurttaşlara “Çünkü Amerikan dış politikasına uyduk, biz iyi bir müttefikiz” diye cevap veremezler.

Amerikan ve Avrupa yaptırımlarına uymamak da, Türkiye’ye bir fatura yükler. Mesela:

- Açıkça uymamak çok zordur. Savunma, dış politika ve ekonomide Amerika-Avrupa bloğu ile [derin bağlarımız](#) var. Pazarlık edebiliriz; ama Irak, İran, vb. bir ülkeyle ticaret uğruna “müttefik ilişkisini” çöpe atamayız.

- Arada kalmak, “*uyar gibi yapıp uymamak*” iyi bir seçenek değildir. Bunu gizleyemeyiz; izleme mekanizması kolayca tespit eder. Ayrıca, bu seçenek kurumlar ve toplumda telafisi güç [yozlaşmaya](#) neden olur.
- “*Uymamakta belli ölçü aşıldığında*”, bu [daha kolay](#) olmakla beraber, Amerika ve Avrupa da müttefik ilişkisini hemen çöpe atamazlar. Ama bir hükümeti [hedef tahtasına](#) koymak isteyebilirler.
- Türk hukukuna uymak, Türk şirketlerine çare olmaz. *Uygulayıcılar*, finans, enerji, inşaat, taşıma (deniz-hava) gibi endüstrilere çok zarar verebilirler. Türk şirketleri halen korumasızdır; korunmalıdır.

Türkiye, ekonomik yaptırımlar için bir sistem kurmalıdır. Bütün gelişmiş ülkelerde bulunan bu sistem Türkiye’de yoktur (*Hukuki yapı ve teşkilat yapısına dair yapılması gerekenler hakkında bkz. ACAR, [Ekonomik Yaptırımlar](#), s.506-510*). Bu da büyük bir eksikliktir:

- Geçmişte önemli ekonomik yaptırımlara *Hedef* olduğumuz gibi daima olabiliriz ve oluyoruz (*Birinci Dünya Savaşı, Kıbrıs Harekatı, Rusya Uçak Krizi, vb*). Türkiye, kötü gün planı olması gereken, [kırılgan](#) bir ülkedir.
- *Üçüncü Ülke* olarak, Türkiye ekonomisi ve/veya şirketleri, ekonomik yaptırımlardan sürekli kötü etkilenmektedir (*İran, Irak, Suriye, Libya, Rusya, vb*).
- *Uygulayıcı* olarak, tasarladığımız yaptırımlardan (en yaşlısı 95 ve en genci 25 yaşındadır) hiçbirisi başarılı olamadı (*Bulgaristan, Yunanistan, Suriye gibi ülkelerle mülkiyet uyumsuzlukları, Ermenistan Sınır Kapısı, vb*).
- Yaptırım tasarlamayı bilmediğimiz için gülünç, çaresiz görünüyoruz (Yurttaşlar turp ısırmak, portakal bıçaklamak, (yanlış) bayrak yakmak yanlış ürün boykotu gibi şeyler yapıyorlar. Ne yapılacağını belirlemesi gereken politikacılar, önce sert demeçler verip, öfke yatışınca ya basitçe gündem değiştiriyorlar ya da hiçbir şey yapılamayacağını söylüyorlar)

6- Türk şirketlerinin riskleri nelerdir?

Türkiye'yi ilgilendirmeyen BM rejimleri (*Somali, Sudan, Fildişi, vb.*), eğer orada iş yapıyorlarsa, Türk şirketlerini ilgilendirir. Türkiye'nin uymak zorunda olmadığı ve uymadığı Amerikan ve Avrupa yaptırım rejimleri için de aynı sonuç geçerlidir. Türk kanunlarına uymak Türk şirketlerini kurtarmaz; ciddi sonuçlar ortaya çıkabilir.

Avrupa, Kanada ve Japon şirketleri için, Amerika'nın saldırgan sınır aşan yetki kullanımına karşı **G-7 Şemsiyesi** vardır. Ayrıca, bu ülkelerin kendi şirketlerini koruyacak birer sistemi vardır (*Bloke kanunu, özel birim, vb.*). Dolayısıyla, Türk şirketleri onlara nazaran daha “*tedbirli*” olmalıdırlar.

Finans (bankacılık-sigortacılık), enerji, (uluslararası) inşaat, dış ticaret (ihracat-ithalat), taşıma (denizcilik-havacılık) ve teknoloji şirketleri, en riskli gruptadır. Birkaç faktör bu konuda fikir verebilir:

Şirket yapısı faktörü: Çok uluslu şirket yapısı, Amerikan sınır aşan yetki kullanımının (*extra-territorial jurisdiction*) bir enstrümanıdır. Mesela:

- Bir Amerikan şirketinin Türkiye'deki şubesi ve/veya yavru şirketi, Amerikan yaptırımları ile “*fiilen*” bağlıdır. Amerikan makamları, Türkiye'deki şube veya yavru şirketin ihlali nedeniyle Amerika'daki ana şirkete ceza kesebilirler (*Şubelerini/yavru şirketini kontrol etmesini ister*). İlginç şekilde, tersini de yapabilirler (*Amerika'daki şube/yavru şirketten Türkiye'deki şirkete ulaşmak*).

- Bir Amerikalı kişi veya şirketin kontrol sorumluluğu üzerinden, bir Türk şirketine el uzatabilirler (*Joint venture, private equity gibi nedenlerle bir Türk şirkete Amerikalı YK kurulu yesi atanması veya belli miktar payın bir Amerikan şirketine ait olması, halka açık bir Türk şirketinin %10 payına bir Amerikan yatırım fonunun sahip olması, vs.*)
- Türkiye’deki bankalar (*Amerika’da şube veya merkezi varsa zaten direkt olarak bağlıdır*) Dolar işlemi yapabilmek için bir Amerikan bankasıyla “*muhabirlik*” ilişkisi kurmak zorundadırlar. Bu ilişki üzerinden fiilen Amerikan yaptırımlarıyla bağlı tutulurlar.

Dolar/Euro faktörü: Parasal hakimiyet (*monetary sovereignty*), önemli bir uluslararası yetki prensibidir (*Devletin kendi parasını basması, değerini belirlemesi, ödemeleri düzenlemesi*). ABD Doları rezerv para birimidir ve Amerika da bu yetkiyi çok saldırgan kullanır. Mesela:

- İşstanbul’daki bir Türk bankasından Ankara’daki Türk bankasına 100 Dolar gönderildiğinde, bu para daima New York üzerinden gider. Çünkü demeler ancak CHIPS, SWIFT gibi özel mesaj sistemleri üzerinden yapılabilir.
- *Gönderici* ve *Alıcı* Amerika ile hiç bağı olmayan kişiler olsalar bile, yaptırımları ihlal ettiğini düşünüyorsa, Amerikan Hazinesi bu paraya el koyabilir. Dolayısıyla, *Gönderici* ve *Alıcı*, malı verdiği halde ödemeyi alamayabilir ya da ödemeyi yaptığı halde malı alamayabilir.
- Amerikan bankası, bu parayı Türk bankasından keser (*muhabirlik sözleşmesine göre*), Türk bankası da Türk müşteriden keser (*genel işlem şartlarındaki yaptırım klotuna göre*).

Mal ve teknoloji faktörü: Uluslararası hukukta tartışmalı olsa da, ABD kendi bulduğu bu yetki prensibini uzun süredir sert bir şekilde kullanmaktadır. Amerikan malları ve teknolojisi daima son kullanıcı garantisi (*end-user guarantee*) ile ihraç edilir ve bu, yeniden ihracı da (*re-export*)

kapsar. Amerikan orijinli mallar veya teknoloji, onun istemediği bir işte kullanılamaz, istemediği bir ülkeye yeniden ihraç edilemez.

1980'lerdeki Sibirya Boru Hattı uyuşmazlığında, boru hattına karşı çıkan ABD, inşaatta Amerikan orijinli malzeme ve teknoloji kullandıkları gerekçesiyle pek çok Avrupalı şirkete yüksek cezalar kesti. Başka yüzlerce örnek de vardır.

 lke faktörü: Bazı  lkeler, savaş, iç savaş, darbe, rejim değişikliği, bu arada ekonomik yaptırımlar açısından risklidir. Mesela:

- Komünizm gibi bir rejim değişikliği nedeniyle, bir ülkedeki yatırımlar para vermeden devletleştirilebilir. Bu uyuşmazlıklar çok uzun sürer (*Mesela 1960'larda Doğu Avrupa ve Küba'da çıkan uyuşmazlıklar – hala tamamen çözülemedi*).
- Bu tür karışıklıkların nasıl sonuçlanacağı belli olmaz; yeni yönetim Türkiye ile hasım olup, Türk şirketlerine kötü davranabilir (*Libya i savaşında m teahhitlerimizin şantiyelerinin yağmalanması, hak edişlerin verilmemesi, projelerin iptal edilmesi, vb.*). Bunlar ekonomik yaptırımla birleştiğinde, problemler de katlanır (*Libya ambargosu, vb.*).
- Böyle olaylarda devletten çok şey beklenemez. Ancak vergi öteleme, prim affı, vb. şeyler yapılabilir. Hiçbir devlet yatırımcıya kefil olmaz, Türkiye'nin gücü de bellidir.
- Talan edilen şantiyeler, vs. normal sigortaların kapsamına girmez. İç savaş, terör, vb. riskler için özel sigortalar yapılmalıdır (*Garanti, karşı garanti gibi şeyler de böyledir*). Diğer risklere karşı politik risk sigortası, vb. Özel enstrümanlar vardır (*Libya  rneğinde iyi bilinmediği anlaşıldı*).

Tedbirli yatırımcılar, bu risklerin önemli bir kısmını küresel finans kuruluşlarına plase ederek işin içinden çıkabilirler; böylece problem onların problemi olur.

- İhracat-ithalat ve taşıma gibi daha sınırlı işlemlerde ise, işin yapıldığı ülke incelenmelidir. BM, Amerika, Avrupa tarafından yaptırım uygulanan bir ülke ise; malı alamama, bedeli alamama, mal/gemi/uçağın sigortasız kalması veya el konması vb. riskler çıkabilir. Hatta bu işleri sıkça yapan şirketler SDN listesine eklenerek “*hedef*” alınabilirler.

Kişî faktörü: Her yaptırım rejiminde bir “*yasaklı kişiler*” listesi vardır. Buna eskiden kara liste (*black list*) adı veriliyordu; şimdiyse belirlenmiş kişiler listesi (*SDN list*) deniyor. Bu kişî ve şirketler, yaptırımların direkt olarak hedefidir (*Libya yaptırımlarında Kaddafi, vs., İran rejiminde Devrim Muhafızları, İran Petrol Şirketi NIOC, vs., terörizm rejimlerinde El Kaide, Usame bin Ladin, vs.*).

Bu kişilere ve şirketlere “*varlık dondurma*” uygulanır; malvarlıklarına el konur. Ayrıca, bunlarla belli işlemler veya her türlü işlem yapılması da yasaklanır. Dolayısıyla:

- Bir Türk şirketi bu kişilerden birine [Dolar/Euro](#) gönderirse, paraya el konur. Bankalarda SDN listesi kayıtlıdır; bilgisayar otomatik uyarı verir. *Gönderici* iyi niyetle ticaret yapsa, *Alicının* yaptırımları delmek için kurulan bir paravan şirket olduğunu bilmese bile fark etmez.
- Bir Türk şirketi bu kişilerle sürekli işlem yapıyorsa (*ithalat, ihracat, taşıma, vb.*) yüksek cezalar verilebilir ve hatta o Türk şirketi de SDN listesine eklenebilir.
- Bir Türk sigortacı böyle bir kişî, şirket, gemi, vs. için sigorta tazminatı öderse, reasürans tazminatı alamaz (*Reasürans sözleşmesinde yaptırım klotu bulunur*).
- Bir Türk bankası böyle işlemleri gizlerse ([SWIFT](#) mesajlarını bozmak, vs.) Amerikan düzenlemelerini de ayrıca ihlal etmiş olur. Muhabirlik sözleşmesinin iptali bile çok ağır bir yaptırımdır (*Dolar/Euro işlemleri yapma yetkisini kaybeden bir banka kimsenin işine yaramaz*). Mecburen iş birliği yapar (*bilgi-belge sağlamak, vs.*) ve yüksek bir ceza öder (*BNP Paribas, HSBC, vs.*). Yoksa daha ağır sonuçlarla karşılaşır (*Daha yüksek bir ceza muhabirlik ilişkisi üzerinden alınabilir, hapis cezası verilebilir, banka SDN listesine eklenebilir*).

7- Ekonomik yaptırımlar kaçakçılık/rüşvete yol açar mı?

Dünyanın en karlı ticareti ambargo ticaretidir. Amerikan İç Savaşı'ndan İkinci Dünya Savaşı'na ve Irak ambargosundan Somali yaptırımlarına kadar, bunun yüzlerce örneği vardır. Bu ticareti kaçakçılar yaparlar.

Irak ambargosunda, Saddam'ın ilk işlerinden biri; kaçakçılara af kanunu çıkarmak oldu. Onlara şöyle dedi: *"Vatanını seven kaçakçılık yapsın. Gıda yok, ilaç yok; bulun getirin!"* Kendi açısından haklıydı.

Haritaya bakılırsa, bu işin Endonezya gibi ülkelere değil, Türkiye ve Suriye gibi komşulardan yapılabileceği kolayca görülür. BM ve Amerika haritaya bakarlar; dolayısıyla en çok bu ülkelere baskı yaparlar. Komşu ülkelerse [yukarıdaki çelişkileri](#) yaşarlar:

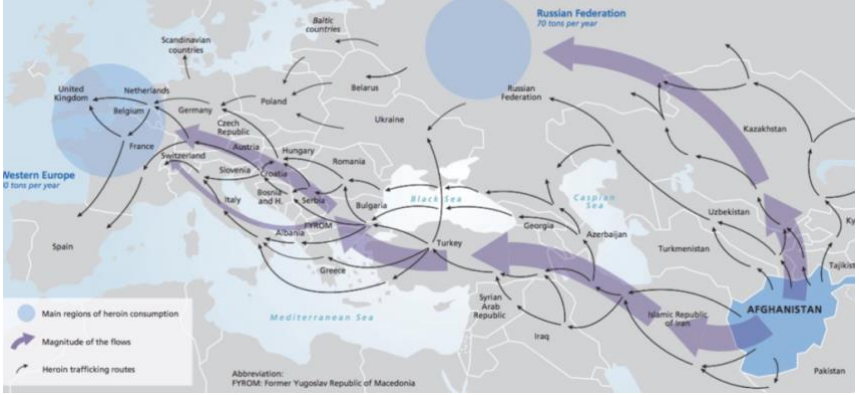

"Kerkük-Yumurtalık Boru Hattının işletilememesi, bazı bankalarımızın Irak'tan alacaklarını tahsil edememesi, müteahhitlik ve turizm gelirleri kayıpları, Irak'a yönelik ihracat ve taşıma faaliyetlerimizin durması sonucu ortaya çıkan sosyo-ekonomik sorunlar nedeniyle maruz kalınan zararlar da dikkate alındığında, Türkiye en çok zarara uğrayan ülkelerin başında gelmektedir. Ambargo kararı dolayısıyla Türkiye'nin uğradığı kayıpların 40-45 milyar dolara ulaştığı tahmin edilmektedir."

Kemal Derviş, 2002

- Komşu ülkeyle ticaret için BM ve Amerika ile aralarını bozmaktan çekinirler.
- En çok komşularıyla ticaret yaptıkları ve çıkan faturayı da BM ve Amerika ödemeyeceği için, bu durumdan hoşlanmazlar (*Irak önemli bir ticari partnerimizdi ve onu çok uzun süre kaybettik, bölgesel işsizlik, vb. başka zararlar da gördük*).
- Tarihi, dini, milli, insancıl, vb. nedenlerle komşu ülkeye sempati, acıma, vb. duygular besleyebilir ve ambargoya inanmayabilirler (*Irak halkı Müslümandı, Türk ve Kürt kökenli olanlar çoktu, 1 milyon kişi savaşta değil ambargodan öldü, Amerika'nın ileri sürdüğü "kitle imha silahı" gerekçesi de uydurmaydı*).

İşte böyle durumlarla, komşu ülkeler ambargonun delinmesine “göz yumabilirler”. Dolayısıyla, kaçakçılık gelişir. Kaçakçılık, terör örgütlerinin de önemli finans kaynaklarından biridir.

Mesela PKK, sigara, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı yapar. Dünyanın başka yerlerindeki örgütler de elmas, petrol, vb. kaçırarak bir şeyler bulurlar. Marksist PKK, köktendinci El Kaide/Taliban’dan yıllardır eroin alıp Arnavut mafyasına veriyorsa, rota üzerindeki İran, Türkiye ve Yunanistan gibi devletlerin farklı dini, millî ve politik görüşlere sahip yetkililerine hiç rüşvet verilmediğini düşünmek, gerçekçi olmaz. 100 tane dürüst memur çıksa, rüşvet alacak 101. memur daima bulunur.

Kaçakçılık rüşvetle yapılır. Rüşvet de suya benzer; renksizdir ve daima yolunu bulur. Bu hem terörizm hem ülke yaptırım rejimleri için böyledir. Olumsuz/yan etkilerin (*adverse effects*) incelenmesi kapsamında, Eski Yugoslavya gibi yaptırım rejimlerinin komşu ülkelerde yol açtığı rüşvet, kaçakçılık, vb. skandallar hakkında yazılmış kalın kitaplar vardır.

Yugoslavya gibi uzun süren yaptırım rejimlerinde görülen bir olumsuz etki de sermayenin el değiştirmesidir. Mevcut elitler ambargo nedeniyle gün geçtikçe erirken, kaçakçılar günden güne zenginleşirler. Bu kişiler, kurdukları rüşvet ağıyla ambargodan sonra da medya, enerji, ulaşım, vb. alanları kontrol eder, kendilerini aklarlar. Ambargo boyunca kaçakçılık, rüşvet, yolsuzluk ve sahtekarlık gibi suçlara karşı sosyal kabul artarken (*kriminalize olma*), toplum giderek bu yeni gelişen zengin sınıfa özenir (*lumpenleşme*). Böyle bir yozlaşmayı rehabilite etmek on yıllar sürer.

Türkiye’de bu tür ampirik çalışmalar hiç yapılmıyor. Irak ambargosunun faturasını bile çıkarabilen olmadı. Ama doğu-güneydoğudaki bitmeyen terör, kaçakçılık ve rüşvet suçlarının oranı ve toplumun alt katmanlarına inen sosyal kabul şaşırtıcı değildir. 1979 doğumlu birisi, İran ambargosu İran-Irak Savaşı, Körfez Savaşları, Irak ambargosu ve Suriye İç Savaşı ile beraber, bu yıl 38 yaşındadır. Gerçi bu şeylerin hepsi TCK’ya göre suçtur; ama bir bataklıkla mücadele için uygun enstrüman sineklik değildir.

8- Ekonomik yaptırımlar yönetim değişikliğine/istikrarsızlığa yol açar mı?

Evet. Bunun aşamaları vardır:

- Amac genellikle “davranış değişikliği” olduğundan, *Hedef* bunu kabul ederse yaptırımlar da kalkar.
- *Hedef* inatçıysa, yaptırım araçları “istikrarsızlık yaratacak” şekilde kombine edilebilirler. Demokratik ülkelerde, ekonominin bozulması genellikle politik istikrarı bozar.
- *Hedefin* davranış değiştireceğinden umut kesilmiş ya da baştan beri “cezalandırmak” gibi bir amaç varsa, “ekonomik yıkım” yaratacak bir kombinasyon kullanılabilir.

BM yaptırımlarında, “meşru” veya “seçilmiş” bir hükümeti başa getirmek sık rastlanan bir amaçtır (*Irak, Haiti, Sierra Leone, vb.*). Self determinasyon hakkının kullanılması, özgür/adil seçimler yapılması, otonomi/özerklik dahil azınlık haklarının güvenceye alınması, insan hakları ihlallerine son verilmesi ve baskıcı liderlerin adaletle teslim edilmesi gibi amaçlar da görülmektedir (*Rhodesia, Güney Afrika, Eski Yugoslavya, Sudan, vb.*).

ABD, tehdit saydığı yönetimleri devirmekten çekinmeyen bir devlettir. Savaş çıkarmak (*Irak, Afganistan, vb.*) ve darbe yapmak (*Latin Amerika, Türkiye, vb.*), ülkemizde en çok konuşulan yöntemlerdir. Ama ekonomik yaptırımlar, çok daha yaygın ve ülkemizde pek bilinmeyen bir yoldur.

Bu konudaki en meşhur istatistik otoritesi olan HUFBAUER/SCHOTT/ELLIOT/OEGG’in çalışmasına göre; yönetim değişikliği ve/veya istikrarsızlık yaratmak, Amerikan yaptırımlarında “en sık” güdülen amaçtır. Bu konuda 80 örnek vardır (*Libya, Yugoslavya, Finlandiya, Küba, Brezilya, Şili, Nikaragua, İran, vb.*).

9- Terörizmle mücadelede ekonomik yaptırımların önemi nedir?

Ekonomik yaptırımlar [9/11 Saldırısı](#)ndan beri terörizmle mücadelenin temel enstrümanıdır. Finansın kesilmesi bunlara büyük bir darbe vurur. Fakat bazı örgütlerin küresel (*El Kaide, vb.*) pek çoğunun da bölgesel (*PKK, vb.*) olması nedeniyle, “uluslararası iş birliği” çok önemlidir.

“Birinin teröristi öbürünün kahramanıdır”. Dolayısıyla, iş birliğini sağlamak çok zordur. Dünyada iki tane sistem vardır:

BM Güvenlik Konseyi sistemi: Burada hangi örgütün “terörist” olduğu beş daimi üye tarafından, “oybirliği” ile söylenir. Onların terörist saydığı örgütü bütün ülkeler terörist saymak, gereğini yapmak zorundadırlar. Tabiatıyla, beş üyenin anlaşması bile zordur (*Amerika, Hamas, vb. pek çok yapıyı kabul ettiremedi*). Bugüne kadar ancak Taliban ve El Kaide üzerinde uzlaşıldı; yaptırımların (*varlık dondurma vb*) takibi için de 1267 Komitesi kuruldu. Sonradan IŞİD ve El Nusra da bu komite kapsamına alındı.

New York Konvansiyonu/1373 Komitesi sistemi: Burada merkezi bir otorite yoktur. Her ülke kendi teröristini kendisi belirler; konvansiyon uyarınca diğer ülkeler iş birliği yaparlar. Tabiatıyla, iş birliği istenen ülke bir inceleme yapar (*1267 sisteminde bu yetki yoktur*). Bu inceleme, “[akıllı yaptırımlar](#)” konseptindeki ilkelere göre yapılır (*Türkiye Almanya’ya Ali*

Veli'nin PKK'lı olduğunu bildirmişse, somut olarak neden böyle düşündüğüne dair bir "olay anlatımı" ve belirtilen ilkelere uyduğuna dair bilgi sunmalıdır; Ali Veli Almanya'daki mallarına haksız yere el konduğuna dair bir dava açarsa, Türkiye delilleri ibraz etmelidir). Yoksa "varlık dondurma" gibi konularda ülkeler iş birliği yapmazlar, INTERPOL gibi örgütler de yapmazlar.

Her iki sistem uyarınca Türkiye'ye bildirilen listeler (başka devletlerin teröristleri) Resmi Gazete'de yayınlanmakta, bu kişilere ve şirketlere Türkiye'de ne işlem yapıldığı takip edilebilmektedir.

PKK ve DHKP-C, Amerika'da ve Avrupa'da terörist kabul edilmektedir (Çeşitli davalar açtılar, reddedildi). Fakat bu, semboliktir. Terör örgütleri bankada örgüt adına hesap açtırıp militanlarına maaş kartı dağıtmazlar; bu örgütlerle bağlantılı kişiler ve şirketlerin belirlenmesi, varlık dondurmanın bunlara uygulanması gerekir. Türkiye'nin Amerika ve Avrupa'ya konvansiyon uyarınca "liste bildirimi" yapmadığı anlaşılmaktadır.

FETÖ listelemeleri ise konvansiyonun dışında, KHK ile yapılmaktadır. Dolayısıyla, iş birliği yapan ülke yoktur. Zira New York Konvansiyonu ve akıllı yaptırımlar konsepti, terörizmle mücadelede 20 yıllık bir "müktesebat" ve dünyanın iyi bildiği bir "ortak dildir" (Japonya, kendi hukukuna göre Japonca hazırlanmış bir kararname uyarınca Yakuzalara karşı iş birliği istese, Türk yetkililerin de kafası biraz karışabilir). Bu konsept Amerika'nın [saldırgan tutumu](#) üzerine geliştirildi.

10- Türkiye ekonomik yaptırımlara karşı kırılgan mıdır?

Savunma: Askeri mallar ve yüksek teknoloji ürünü diğer mallar asla bir televizyon gibi basitçe satılmazlar. Teknoloji transferi yapılmaz, daima [son kullanıcı garantisi](#) alınır. Bu da basitçe, televizyonu satın kumandayı vermemeye benzer (Amerika da böyle yapar, Rusya da).

Türkiye 1952'den beri NATO bloğundadır. Bu bir güç olduğu kadar, bir kırılganlık da yaratır. Mesela:

- Son kullanıcı garantisi nedeniyle, silahların nerede kullanılacağına Amerika karışır (1974'te Kıbrıs'ta, 1990'larda PKK'ya karşı kullanılmasına itiraz etmesi gibi).

- Son kullanıcı garantisi nede- niyle, Amerika silah ve yedek parça vermediğinde, yeniden ithalat yoluyla Bulgaristan, vb. ülkeler üzerinden de ala- mayız.

- Amerika ve NATO müttefik- lerinin Türkiye'ye asla bunu yapmayacağı sanılmamalıdır

(1974 Amerikan ve 2016 Avusturya ambargosu gibi).

- Literatürdeki ünlü bir söze göre: *"Yaptırımlar dostları düşmanlardan daha çok ısıtır."* Hava kuvvetleri tamamen Amerikan uçaklarından oluşan bir ülkenin filosu, sert bir ambargoda 6 ayda çöpe dönebilir (Bu sivil havayolları için de geçerlidir. İran Havayolları, Libya Havayolları, vb). Buna ancak pansuman çözümler bulunabilir (100 uçaktan 20'sini yedek parça için parçalamak gibi).

- Gemiler ve tank gibi şeyler de aynıdır; motorları, önemli donanımları ve yazılımları Amerikan ve Avrupa malıdır.

Son yıllarda *"milli silah sanayi"* adından söz ettirmektedir. Fakat 65 yıllık bağımlılık bugünden yarına ortadan kalkmayacağı gibi, sistem *"bağımlı tutmak"* üzerine kuruludur (Amerika, Rusya veya Çin'den füze/uçak alınma- sına, sadece kendi şirketleri para kazansın diye değil, aynı zamanda bağımlı tutmak için karşı çıkar). Farkı kapamak için bile iş birliği gerekir (Milli tank Altay, motoru yapacak Avusturya silah ambargosu koyunca yarım kaldı). Her şeye rağmen, bu doğru bir hedeftir.

Finans: Amerika ve Avrupa ikilisi ([G-7 Uzlaşması](#)), sert, hatta ortalama şiddette finansal yaptırımlar uyguladığında, buna karşı koyabilecek bir ekonomimiz yoktur. Mesela:

- 166 milyar Dolar kısa vadeli dış borcumuz var, 40 milyar Dolar cari açık veriyoruz ve bir yılda 200 milyar Dolar dış kaynağa ihtiyacımız var. Özel sektör borcu ise 289 milyar Dolar.
- Hazine, finans kuruluşları ve stratejik endüstrilerimizin (enerji, vb.) varlık ve borçlarının önemli bir kısmı [Dolar/Euro](#) cinsindendir. Bu da *Uygulayıcıların* direkt müdahalesi anlamına gelir.

- Banka ve sigorta şirketlerimizde yabancı sermaye oranı yüksektir; bu şirketler [sınır aşan yetki kullanımı](#)na direkt olarak açıktırlar.
- Bütün bankalarımızın hepsini tek başına satın alabilecek büyüklükte pek çok Amerikan ve Avrupa bankası vardır; ve finans piyasalarının derinliği ise kıyas bile edilemez.

Bunlar, bir felaket senaryosu değil, doğru strateji için dikkate alınması gereken verilerden sadece birkaçıdır.

Ticaret: Amerika ve Avrupa ikilisi, tamamen ambargo/boykot koyduğu takdirde, sıkça söylendiği gibi *“azdan az çoktan çok gider”*. Ama 2016 dış ticaret istatistiklerimize göre, bunun doğru anlamı şudur:

- Türkiye, Amerika’ya 6,6 milyar Dolar ihracat yaptı. Bu bizim toplam ihracatımızın %4,64’ü, Amerika’nın toplam ithalatının ise %0,36’sı. AB 28 ülkelerine de 68,3 milyar Dolar ihracat yaptık. Bu da toplam ihracatımızın %47,95’i iken AB toplam ithalatının %3,9’u. **Bu boykot bize ihracatımızın %52,59’ini kaybettirir; onlara da ithalatının %4,26’sını kaybettirir.**
- Amerika’dan 10,8 milyar Dolar ithalat yaptık. Bu toplam ithalatımızın %5,47’si, Amerika’nın ise toplam ihracatının %0,64’ü. AB 28 ülkelerinden ise 77,5 milyar Dolar ithalat yaptık. Bu da toplam ithalatımızın %39,02’si iken AB toplam ihracatının %4,5’i. **Ambargo bize ithalatımızın %44,49’unu kaybettirir; onlara ihracatının %5,14’ünü kaybettirir.**

Dünya Savaşları ve Körfez Savaşı gibi *“acımasız savaşlar”* dışında böyle örnekler görülmez. Barış zamanında ise, *“akıllı yaptırımlar”* konseptinde stratejik endüstriler hedef alınır. En sık görülen bazı örnekler şunlardır:

- Silah ambargosu ve finansal yaptırımlar (*Yukarıda açıklandı*).
- Sivil havacılık (*Hava Kuvvetleri örneği – Uçaklarımız Boeing ve Airbus*).
- Enerji ([Menü esaslı yaptırımlar](#)).
- Yüksek teknoloji ürünü donanım ve yazılımlar (*Buna konan ambargo sanayinin pek çok kolunda üretimi aksatabilir*).

Ekonomik yaptırım tetiği bir kez çekildiğinde, iki şey yapılabilir:

- Teslim olmak. Amaç genellikle “davranış değişikliği” olduğu için çoğu zaman işe yarar (Yine de Libya uçak krizinde, Libya’nın her tavizinde yeni şartlar ileri sürüldü. Kıbrıs ambargosunda Başkan Ford’un tüm çabalarına rağmen Kongre hep karşı çıktı, Türkiye’ye konan ambargonun kaldırılması 1979 İran Devrimi gibi olağanüstü bir gelişme sayesinde oldu).
- Karşı koymak. Bu ancak “can yakarak” olur (Mesela fındık ambargosu Nutella dışında kimsenin canını yakmaz. Buna karşılık, OPEC’in 1973 petrol ambargosu ve Arap Birliği’nin İsrail boykotu çok can yakmıştı).

“1973 yılında, ABD’nin Yom Kippur Savaşı’nda İsrail’e yardım etmesi üzerine, bazı Arap ülkeleri petrol ambargosu için çağrı yaptılar. Kısa süre içinde, OPEC ve OAPEC, ABD ile müttefikleri İngiltere, Kanada, Hollanda ve Japonya’ya petrol ambargosu koydu. Altı ay gibi kısa bir süre uygulansa da, 1973 Petrol Krizi diye literatüre geçen bu ambargonun önemli ekonomik etkileri oldu.

Petrol fiyatları, küresel olarak dört kat ve ambargo uygulanan ülkelerde ise çok daha fazla arttı. Mesela, Amerika’da benzin satışı karne ile yapılmaya başladı. Gelirleri katlanan Arap ülkeleri ise, takip eden yıllarda büyük yatırımlara giriştiler.”

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden 1998 yılında mezun olmuş, 2007 yılında aynı yerde doktorasını tamamlamıştır. Bir yıl ceza hakimliği dışında yaklaşık 20 yıl ticaret hukuku çalışmıştır. İstanbul Barosu'na bağlı avukatlık ve serbest danışmanlığın yanı sıra, yaklaşık 15 yıl İstanbul Hukuk ve Yalova Hukuk'ta asistan ve öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Aynı zamanda, İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi'nde 5 yıl dersler vermiş, İstanbul ticaret mahkemelerine 10 yıl bilirkişilik ve kayımlık yapmıştır.

Çeşitli ticaret hukuku konuları üzerine dört kitabı, çok sayıda makale ve sempozyum ve panellerde yaptığı sunuşları bulunmaktadır ([Pdf olarak erişim](#)).

2012 yılında, hukukçular için, 2000-2015 yıllarına ait 57 bin eseri sistematik olarak sınıflayan ve 70 bin esere tam metin erişim sağlayan, üniversite kütüphanelerince listelenen [HukukKaynaklari.com](#) adlı bir elektronik veri tabanı açmıştır.

2018 yılında, lisans/lisansüstü öğrencileri ile uygulamacılara yönelik ticaret hukuku derslerinin yer aldığı bir [Youtube kanalı](#) açmıştır.

Çalıştığı konular

Uluslararası ticaret.	CIF, FOB, vb. satış çeşitleri, Akreditif, vb. ödeme çeşitleri, Distribütörlük, vb. iş birliği çeşitleri
Şirketler hukuku.	Birleşme/devralma, GK iptal ve YK sorumluluk uyumsuzlukları ve finansal durumun bozulması.
Taşıma hukuku.	Çarterpartiler, CMR, demiryolu ve havayolu taşımaları.
Deniz hukuku.	Çatma, kurtarma, kirlenme, müşterek avarya, vb.
Sigorta hukuku.	Yangın, vb. işyeri riskleri, makine, sorumluluk, P&I, tekne.
Ekonomik yaptırımlar.	Ambargo/boykot, taşıma yasakları, yatırım yasakları, varlık dondurma, sigorta/reasürans ve finansal hizmet yasakları.

EKONOMİK YAPTIRIMLAR

YRD. DOÇ. DR. SERDAR ACAR

VİC
veriler, kitaplar
İSTANBUL 2015

BÜLTEN - 21/12/2017

Sabit link: <http://serdaracar.av.tr/yayinlar/171221.pdf>

ON SORUDA Ekonomik Yaptırımlar

Bu doküman bilgilendirme amacıyla hazırlanmış bir bültenidir. Bir hukuki tavsiye değildir; ve herhangi bir ilişki kurmaz. Buradaki bilgiler somut durumunuza uygun olmayabilir. Bu tür amaçlar için profesyonel hukuki yardım almanız. Kişisel kullanım ve bilgilendirme için bülteni bastırabilir, sabit linkini paylaşabilir, makul ölçüde alıntı yapabilirsiniz.

100 adet bastırılmıştır.

İletişim:
serdar@serdaracar.av.tr
0532 202 3185

- 1- Ekonomik yaptırımlar nedir?
- 2- Ekonomik yaptırım araçları nelerdir?
- 3- Kimler ekonomik yaptırım uyguluyor?
- 4- Akıllı/hedef gözetten yaptırımlar süreci nedir?
- 5- Politikacılar neleri bilmelidir?
- 6- Türk şirketlerinin riskleri nelerdir?
- 7- Ekonomik yaptırımlar kaçakçılık/rüşvete yol açar mı?
- 8- Ekonomik yaptırımlar yönetim değişikliğine/istikrarsızlığa yol açar mı?
- 9- Terörizmle mücadelede ekonomik yaptırımların önemi nedir?
- 10- Türkiye ekonomik yaptırımlara karşı kırılgan mıdır?

Av. Dr. Serdar Acar